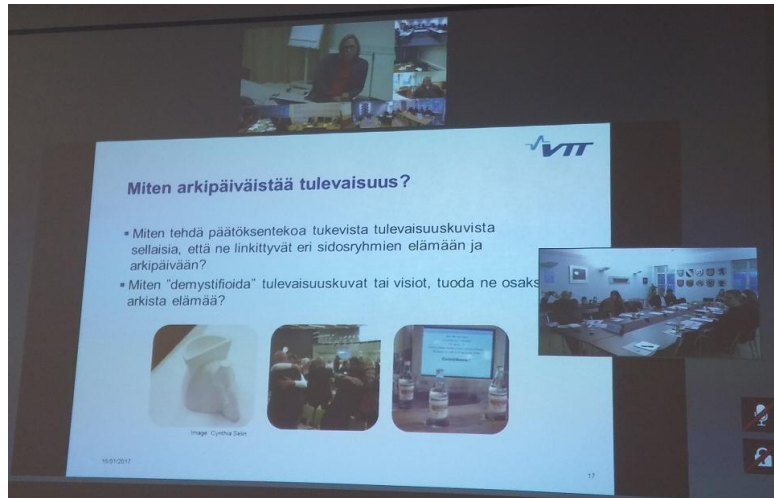

Uudenlaisella ennakoinnilla uuteen maakuntaan

Pohjois-Karjalan työpajassa kuunnellaan Mikko Dufvan esitystä.

Itä- ja Pohjois-Suomen alue-ennakoinnin yhteistyö käynnistyi tänä vuonna yhteisesti toteutetulla webinaarilla, joka järjestettiin neljässä eri alueraadissa: Etelä-Savossa, Kainuussa, Lapissa ja Pohjois-Karjalassa. Yhteydet viriteltiin videoyhteyksien kautta ja aiheena oli kaikkia suuresti pohdituttava teema: Mitä on ennakointi uudessa maakunnassa? Alustajina alueraatien keskusteluille toimivat Jenni Airaksinen Tampereen yliopistolta, Kaisa Oksanen Valtioneuvoston kansliasta ja Mikko Dufva VTT:ltä.

Syvennyttään teemoihin ja opitaan toisilta

Webinaarin aikana etsittiin vastauksia kysymyksiin: Mikä rooli ennakoinnilla on alueiden kehittämisessä nyt ja miten se muuttuu tulevaisuudessa? Mitä asioita alueellisessa ennakointityössä olisi otettava huomioon maakuntauudistus huomioiden? Miten ennakointi saadaan yhä tiiviimmäksi osaksi päätöksentekoa? Mitkä asiat ennakoinnissa voisi tehdä täysin uudella tavalla?

Webinaari rakentui kolmen asiantuntijakerroksen pohjalle. Ensimmäiseksi Jenni Airaksinen alusti ennakoinnista monimutkaisessa johtamisessa. Toisella kierroksella perehdyttiin alueelliseen ennakointityöhön ja maakuntauudistukseen Kaisa Oksasen johdattamana. Viimeisellä kierroksella pohdittiin Mikko Dufvan johdolla, miten ennakointi voitaisiin saada yhä tiiviimmäksi osaksi päätöksentekoa. Alustajien mielenkiintoisten puheenvuorojen lisäksi webinaari rakennettiin mahdollisimman keskustelevalksi. Webinaarissa pyrittiin taklaamaan perinteisten seminaarien ongelmat ja varmistumaan siitä, että alustusten jälkeen pystyttiin heti keskustelemaan opitusta muiden kanssa sekä alueraadeissa että alueiden kesken.

Webinaarin aikataulutus toteutettiin seuraavasti: puolen tunnin asiantuntija-alustus määritellystä temasta, 15 minuutin keskustelu alueraatien kesken asiantuntijan antamasta kysymyksistä ja lopuksi yhteensä puoli tuntia alueraatien vastausten läpikäymiseen yhdessä ja tarkentavien kysymysten esittämiseen asiantuntijoille. Iltapäivän webinaarissa ehdittiin käydä kolme asiantuntijakerrosta aikataulun puitteissa. Webinaarin toteutus sai kiitosta toimivuudestaan sekä alustajilta että alueraatilaisilta.

Erilaisia näkökulmia ja painotuksia

Etelä-Savon alueraadissa vilkkainta keskustelua sai aikaan tulevaisuuskuvien kytkeminen ihmisten arkipäivään. Kohderyhmän ja toimijan arki olisi tunnettava ja mietittävä tilannekohtaisesti, ketkä ovat kulloinkin loppukäyttäjät ja minkälaisia tarpeita heillä on. Toimijoille tulisi taata valmiudet mieltää tulevaisuuskuvia omien töidensä, organisaatioidensa sekä asiakkaittensa kannalta. Tiedon ymmärrettävyyteen, kieleen, diskurssiin ja ilmaisuun tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota, kuten myös panostaa ennakkoinnin lopputuotteen visuaalisuuteen käyttämällä infografiikkaa ja kuvitusta.

Kainuussa mietittiin ennakkoinnin ja ennakoititiedon näkymistä toimenpiteissä ja poliittisessa päätöksenteossa nyt ja tulevaisuudessa. Nähtiin, että niin sanotussa asiantuntijaennakkoinnissa asioita tarkastellaan pitkälle tulevaisuuteen, kun taas poliittisessa päätöksenteossa tarkastelu-aika on yleensä hyvin lyhyt. Lisäksi asiantuntijat pyrkivät laajaan, asioiden eri puolet huomioivaan näkemykseen, kun puolestaan päätöksenteossa tarkastelukulma voi olla suppeampi. Uudessa maakunnassa näiden toivotaan olevan lähempänä toisiaan. Maakuntauudistus tarjoaa mahdollisuuden kytkeä ennakointi saumattomaksi osaksi uuden maakunnan toimintaa.

Lapissa pohdittiin, soveltuuko lappilainen ennakkoinnin toimintamalli uuden maakunnan toimintaan. Ennakointi nähtiin myös merkittäväksi osaksi päätöksentekoa; ennakoitimenetelmiä ja vaihtoehtoisten tulevaisuuksien pohdintaa voisi hyödyntää laajemminkin uuden maakunnan toiminnassa. Jotta tulevaisuuskuviin voitaisiin samaistua, niissä tulisi olla jokin tarttumapinta. Luovina menetelminä Lapissa on hyödynnetty esimerkiksi näytelmiä, tulevaisuuden muistelua sekä tulevaisuuden uutisten ja tekstariipalstojen tekemistä.

Pohjois-Karjalan alueraadissa keskustelu painottui tulevaisuustyön luonteeseen: Ennakointi nähtiin keskeisenä osana uudistusprosesseja eikä niinkään tekijöihinsä sidoksissa olevana toimintana. Ennakoinnissa on oleellista tavoitteellisuus – eli toiminnalla pyritään vaikuttamaan tulevaisuuteen. Vaikuttamisen kannalta on tärkeää, että tulevaisuustyössä päästään konkreettiselle tasolle ja mukaan saadaan oikeat ihmiset ja verkostot. Tulevaisuustyölle ja keskustelulle pitää myös varata aikaa ja yhteinen tila – digi- tai tiedonsiirtoalustat eivät riitä yhteisen tulevaisuuden suunnittelulle, vaan niiden lisäksi tarvitaan vuorovaikutusta ja sitoutumista yhteistyöhön.

Mitä opimme?

Webinaari onnistui kaikin puolin niin hyvin, että webinaareja tullaan jatkossa järjestämään vuosittain. Käsiteltävä teema päätetään yhdessä. Videoyhteydellä järjestetty webinaari on kustannusten, ajankäytön ja yhteisen keskustelun kannalta tehokas ratkaisu. Videoyhteys lisäksi mahdollistaa luontevan keskustelun alustajien kanssa. Itä- ja Pohjois-Suomen ennakoitiväki suosittelee mallia myös muille alueille ja toimijoille. Keskustelut osoittivat, että ennakoitua voidaan hyödyntää monin tavoin uudessa maakunnassa. Uudistus luo oivan tilaisuuden irrottautua ajatuksesta, että vain tietyt henkilöt tekevät ennakoitua ja muut hyödyntävät heidän tuotoksiaan. Alueilla tulisi myös osata hyödyntää ennakkoinnin eri muotoja ja menetelmiä osana kehittämistä ja päätöksentekoa. Nähtiin, että ennakkoinnin painoarvo nousee uudessa maakunnassa, koska tietoa tarvitaan esimerkiksi palvelujen hankkimisen pohjaksi. Ennakoinnissa ja uuden maakunnan toiminnassa verkostot ja yhteistyökumppanit ovat tärkeitä. Maakuntauudistuksen myötä on mahdollista luoda toimintamalli, jossa oppilaitokset, yritykset, päätöksentekijät ja muut tahot yhdessä rakentavat tulevaisuuden maakuntaa.

Webinaarin esitykset luettavissa osoitteessa <http://www.poketti.fi/tapahtumat>

